

Varuförsörjning

Ånge
kommun

Varuförsörjning

Senast uppdaterad: 2023-05-30

Innehållsförteckning

Varuförsörjning och kommersiell service i Ånge kommun	3
Lagar, regler och normer.....	4
Regionala mål och planer.....	4
Läs mer	6

Varuförsörjning och kommersiell service i Ånge kommun

Ånges bebyggelse är centraliserad längs Ljungandalensbälte. Bebyggelse som varierar mellan jordbruksgårdar, villabebyggelse, fritidsbebyggelse, industrier och tätorter som sträcker sig längs älvens båda sidor med endast ett fåtal avbrott i bebyggelsen där skogen når hela vägen ner till älven.

Infrastrukturen är tyngst på norra sidan älven med E14 och järnvägen med såväl person-som godstrafik. Längs Ljungans bebyggelse finns större nav för offentlig- och konventionell service: serviceorter som Torpshammar, Ljungaverk, Fränsta och Ånge, men även i Överturingen finns en dagvaruhandel. Serviceorternas utbud varierar, bland annat på grund av befolkningsunderlag och närheten till andra tätorter. Gemensamt är att de förser omkringliggande, mer glesbefolkade områden, med grundläggande service. Serviceorterna är därför strategiskt viktiga för landsbygden och kommunen måste planera och prioritera för att säkra och samla service där. Kommunen beslutar inte över kommersiell och landstingskommunal service, såsom apotek, dagligvarubutiker och vårdcentraler, men kan ha en viktig roll att samverka med ansvariga aktörer och skapa förutsättningar för den typen av verksamheter genom sin planering.

Ånge är en landsbygdskommun med en vision av att hela kommunen ska leva och utvecklas, ändå är bebyggelsen av historiska själ i större uträkning tätast längs Ljungandalens bälte med flera större serviceorter som knyts samman av bebyggelse. Ånge är uppdelad i tre socknar: Haverö, Borgsjö och Torp.

I Haverö socken har mindre nav med service-och handel samt mötespunkter som till exempel, kyrkor, hembygdsgårdar, sommarcafé vid Haverö strömmar och Eldnäset samt två mindre affärer vid Ytterhogdal och Överturingen. För kommersiell och samhällelig service finns dessa placerade på serviceorterna länge Ljungans dalgång.

Det mesta av kommunens varuförsörjningsnav återfinns i Borgsjö- och Torp socken, centraliserat längs Ljungandalens kommunikation och bebyggelsestråk. Utöver grundläggande kommersiell och samhällelig service ska finnas även andra typer av verksamheter på dessa orter som exempelvis kyrkor, idrottsplatser, badhus, badplatser, restauranger, postombud och caféer.

Utmaningar och möjligheter

Den åldrande befolkningen på landsbygden ger utmaningar för kommunen, både när det gäller att upprätthålla en levande landsbygd, god servicenivå och att hålla kostnaderna på en rimlig nivå. Det är svårt för lokala butiksägare att konkurrera med priserna hos större butiker i tätorterna samtidigt som dagens kollektivtrafiklösning är en begränsning där reseunderlaget är litet.

Ånge kommun har under de senaste åren varit en avfolkningskommun som bidragit till ett restriktivt utbud av handel- och service, men sedan 2021 där nya etableringar givit nytt bränsle åt kommunens näringslivsutveckling ses behovet av att utveckla lokalsamhällets tillgång till utbud inom handel- och service. Bebyggelseutvecklingen kommer fortsatt vara centraliserad längs Ljungandalensbälte där även navet för kommunens huvudsakliga serviceutbud är placerade. Utveckling inom natur-och friluftsturism i kommunen kan även komma att skapa säsongsbundna verksamheter i glesbygden invid olika besöksmål.

Lagar, regler och normer

I Förordningen (2000:284) om stöd till kommersiell service står det beskrivet när kommersiell service kan få stöd. Detta gäller bland annat dagligvaruhandel i områden där servicen är gles. I vissa fall kan stöd även lämnas till fackhandelsservice. Det är länsstyrelsen som närmare bestämmer inom vilka områden stöd får lämnas.

Figur 1. Service och arbete.

Mål, planer och program

Regionalt serviceprogram Västernorrland 2014–2020

I det regionala serverprogrammet för Västernorrland har som syfte att ge en god och hållbar servicenivå i hela länet. Programmet ska vara en vägledning i det kommunala stödet till kommersiell service men också som prioritering av statliga resurser. En enkätundersökning genomfördes inför framtagandet av programmet för att få en bild över hur boende uppfattar serviceläget. Den service som prioriterades högst enligt deltagarna i enkäten var:

- Se till att existerande dagligvarubutiker och skolor/barnomsorg får vara kvar.
- Arbeta för en bättre mobiltäckning i länet.
- Förbättra kvaliteten på vägarna/inklusive snöröjning.
- Bättre tillgång till vård och omsorg för de boende.
- Säkerställa tillgång till bredband/hastighet på bredband.
- Öka tillgången till kollektivtrafik.

I det regionala serviceprogrammet finns tre prioriterade områden med tillhörande mål:

1. **Samordning och utvecklade servicelösningar.** Utveckla och etablera lokalt anpassade servicelösningar. Offentliga upphandlingar utformas så att fler lokala leverantörer ges möjlighet att lämna anbud. Ökad kunskap hos små och medelstora företag att lämna anbud vid offentlig upphandling. Ökat antal företag i länet som levererar produkter, tjänster och entreprenader.
2. **Dagligvaror och drivmedel.** Ökad attraktivitet och lönsamhet bland länets landsbygdsbutiker. Bibehållen tillgänglighet till dagligvaruservice i hela länet. Dagligvaruförsörjning genom kompletterande insatser i form av hemsändningsbidrag eller andra transportlösningar i länets mest serviceglesa områden. Bibehållen tillgänglighet till drivmedel och anpassning till nya (exempelvis Laddstolpar).
3. **Infrastruktur.** Förbättrad standard på vägnätet i länets landsbygdsområden. Transportlösningar som kompletterar den konventionella kollektivtrafiken i glest befolkade områden. Bredbandsutbyggnad på landsbygden i enlighet med antagna bredbandsstrategier. God tillgång till grundläggande betaltjänster (Region Västernorrland).

Läs mer

Region Västernorrland, Regionalt serviceprogram 2014–2020.

Läs mer: <https://www.rvn.se/contentassets/1d03a1db2ee34962bf06fa1f4c4a8e3b/regionalt-serviceprogram-vasternorrland-2014-2020.pdf>